

<i>Centre Number</i> Vizsgaközpont száma	EUROPEAN CONSORTIUM FOR THE CERTIFICATE OF ATTAINMENT IN MODERN LANGUAGES NYELVVIZSGA-BIZONYÍTVÁNY MODERN NYELVEK ISMERETÉRŐL Pécsi Tudományegyetem Idegen Nyelvi Központ MINTA MAGYAR Olvasáskészség C1 szint 45 perc 25 pont	<i>For Examiners' Use Only</i> A javító tanárok töltik ki <i>Signatures</i> Aláírások
..... <i>Candidate No.</i> Vizsgáló száma		
HU-C1		
<i>Name (BLOCK CAPITALS)</i> Név (NAGYBETŰKKEL)		
..... <i>Signature / Aláírás</i>		1. értékelő .....
..... <i>Date / Dátum</i>		2. értékelő .....
202		

ÁLTALÁNOS UTASÍTÁSOK

- Töltse ki nyomtatott betűvel a bal oldali fejléct!
- A feladatok megoldását a kapott feladatlagra írja!
- Külön piszkozatlap, illetve szótár nem használható!
- Az utolsó oldalon van hely a piszkozat számára.
- Mindkét feladatot igyekezzen megoldani!
- Írjon olvashatóan és egyértelműen!
- Kék vagy fekete golyóstollal írjon!
- Ügyeljen a helyesírásra és az írott nyelv egyéb sajátosságaira!

TUDNIVALÓK A VIZSGÁZÓK SZÁMÁRA

- A teszt két részfeladatból áll.
- Az értékelés helyét hagyja szabadon!
- A konzorcium nem vállal felelősséget azokért az esetleges további információkért, amelyeket a felügyelők adnak, és az itt leírtaktól eltérnek.

Olvasáskészség**1. rész****EMBEREK VAGY ESZKÖZÖK?**

Az alábbi szövegben arról olvashat, hogy az ember miért személyesíti meg a környezetében lévő tárgyakat.

Feladat:

Olvassa el figyelmesen a szöveget! A szöveg után találja a kihagyott szövegrészeket. Válassza ki a szövegbe illő megfelelő részt, és a minta alapján töltsse ki a táblázatot!

CSAK 10 HELYES MEGOLDÁS VAN.

A szürkével jelölt rész a minta.

*****

Mélyen gyökerező, régi szokásunk, hogy szinte minden körülöttünk lévő élő vagy élettelen dolgot 0.

A 15. században több száz olyan perről készült feljegyzés, melyben állatokat vádoltak bűntettek elkövetésével. Így próbálták 1 az erkölccsel nem rendelkező állatvilágra.

A mai kor racionális embere megmosolyogja ezt a középkori gondolkodásmódot, pedig mi magunk is rendszeresen beleesünk ugyanebbe a csapdába. Alighanem szinte mindenki beszélgetett már a növényeivel, 2, esetleg dühösen kiabált éppen lefagyott számítógépével. Az emberi természet e mélyen gyökerező vonását, mely arra sarkall bennünket, hogy mindenben emberi tulajdonságokat keressünk, mindent megszemélyesítsünk, antropomorfizálásnak, azaz megszemélyesítésnek nevezik. Első nyomait az ősi barlangrajzok félig ember, félig állat figuráiban vélik felfedezni a kutatók.

A fogalmat 2600 évvel ezelőtt egy görög filozófus határozta meg, aki megfigyelte, hogy az emberek 3: a fehérek fehérbőrűeket, a sötétbőrűek általában sötétebb bőrűeket. Úgy vélte, ha a lovak vagy szamarak is hinnének valamiféle istenségben, nyilván az ő isteneik négy lábúak lennének. Ez a filozófus nyilván nem tévedett túl nagyot.

A megszemélyesítés a közelmúltig a modern pszichológia figyelmét valamiért elkerülte, az elmúlt évtizedben viszont reflektorfénybe került. A kutatók mostanában főképpen azt szeretnék tudni, 4. Vajon miért értékeliük az élettelen tárgyakat ugyanúgy, mint embertársainkat? Miért alakult ki bennünk ez a tulajdonság? Talán az értelmetlen világban próbálunk értelmet keresni? Vagy valami hasznosat próbálunk felfedezni a természetben, akkor is, ha épp nincs?

Korábbi vizsgálatokból kiderült, hogy hajlamosabbak vagyunk a megszemélyesítésre, ha előre nem látható helyzetbe kerülünk, 5. A vizsgálati alanyok például könnyebben tulajdonítottak szándékot, tudatosságot és érzelmeket egy olyan „kiszámíthatatlan” ébresztőórának, mely a csengő bekapcsolása után „a földre veti” magát és elgurul, 6. A vizsgálat kiderítette, hogy a kiszámíthatatlan készülékekről szóló gondolatok azokat az agyterületeket aktiválták, amelyek a más emberek gondolataival kapcsolatos spekuláció közben is aktívak.

A magányos emberek hajlamosabbak a külvilágot élő tulajdonságokkal felruházni, mint a társadalmilag tevékenyebb társaik. „Aki nem képes másokkal kapcsolatba lépni, pótcselekvésként kutyákkal, készülékekkel vagy istenekkel próbálkozik” – állítják a kutatók. Így első ránézésre a megszemélyesítés akár károsnak is tűnhet. Ha valaki például a kocsiját tekinti barátának, az megakadályozza, hogy valódi barátokra leljen embertársai között. Azonban ha a magány 7, e jelenség enyhítheti az egyedülléttel járó rossz érzéseket. Kutatók számára ismeretes, hogy a társadalmi elszigeteltség megrövidíti az emberek élettartamát. Rabokkal végzett megfigyelésekből kiderült, hogy „szociális agyunk” hetek, hónapok alatt képes leépülni, ennek pedig az lesz a hosszú távú hatása, hogy a későbbiekben 8. Talán az antropomorfizálás az agy kísérlete arra, hogy kivédje ezeket a hatásokat. Ilyen értelemben mindenképpen a stressz csökkentését szolgálja.

Hajlamunk a megszemélyesítésre, úgy tűnik, velünk született tulajdonság. A kutatók nekiláttak összegyűjteni azokat a körülményeket, amikor ezt tesszük, és ennek következményeit. Az egyik legígéretesebb terület a technikával való kapcsolatunk. A mérnökök már régóta tudják, hogy a vásárlók

____9____ eszközöket. Az emberhez való hasonlítás és a kiszámíthatatlanság az antropomorfizálásra serkentő hatékony keverék, emiatt is olyan vonzóak a robotok.

Az emberi tulajdonságokkal felruházott eszközök azonban hátrányosak is lehetnek. Az emberek indokolatlanul dühösek lesznek, egyesek agresszívvá is válnak (pl. kiabálnak), ha ____10____. Ez az irracionális düh abból ered, hogy úgy vélik, a gép a társukká vált. Ilyen esetekben pedig úgy érzik, elárulták őket.

Talán nem is vagyunk sokkal racionálisabbak, mint az állatokat vádakkal illető 15. századi polgárok?

*****

HIÁNYZÓ RÉSZEK

A. emberi tulajdonságokkal ruházunk föl

- B. vagy nem várt eseménnyel szembesülünk
- C. nevet adott az egyébként hétköznapi kocsijának
- D. az addig jól működő gépeik felmondják a szolgálatot
- E. nehezebben építünk ki külső társas kapcsolatokat
- F. mi zajlik a fejünkben, amikor antropomorfizálunk
- G. hogy nehezebb legyen elkapni és elhallgattatni
- H. azokhoz a humán jellegzetességekhez kössük
- I. kedvelik az emberekre egy kicsit is emlékeztető
- K. az emberi viselkedési normákat rákényszeríteni
- L. még az eredményességet is képes befolyásolni
- M. kifejezetten negatív biológiai hatására gondolunk
- N. általában magukhoz hasonló isteneket imádnak
- O. tárgyi világgal kapcsolatos érzéseket keltett

Csak a megfelelő betűt írja a táblázatba!

Minta:

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A										

Értékelés (A táblázatot hagyja üresen!)

Olvasáskészség

2. rész

KIPLING MAGYARUL

A következőkben egy magyar Kipling-fordítóval készített interjút olvashat.

Feladat:

Olvassa el figyelmesen a szöveget, és a minta alapján válaszoljon a feltett kérdésekre!

A válasz felesleges információt nem tartalmazhat!

CSAK 10 HELYES VÁLASZ VAN.

A szürkével jelölt rész a minta.

*****

Újra megjelent magyarul Kipling világszerte népszerű állatos mesekönyve, a „Hogyvolt-mesék”. A mesék egy részét már ismerheti a magyar olvasóközönség, de a mostani kötet új mesékkal és Kipling fametszeteivel kiegészülve jelent meg Elekes Dóra és Greskovits Endre fordításában.

- *Minek köszönhető a mostani Kipling-renaisszánsz a magyar könyvkiadásban?*
- Az ok egészen prózai: Kipling 1936-ban halt meg, vagyis 2006-ban telt le az a hetven év, amely után egy külföldi szerző művének kiadásakor nem kell jogdíjat fizetni. Valamint a könyvet gondozó kiadó vezetőjének szívügye Kipling, és talált hozzá egy elég ütőképes fordítócsapatot. Van köztük angolul publikáló, indiai szerzők fordításában jártas fordító, van tehetséges Kipling-mániás fiatal, van két kiváló indológus, és van egy-két olyan hihetetlen munkabírási profi is, aki egyszerűen bármit lefordít, amit az orra elé tesznek.
- *Milyen nehézségekbe ütközhet a műfordító Kipling könyveinek átültetésekor?*
- Nehéz igazán jól visszaadni azt a fajta egyszerre magabiztos és körülményeskedő, önmagával szemben is távolságtartó angol gyarmati légkört, amely e novellák mögött felsejlik. A novellák tele vannak különféle nyelvjárások rontott változatának katonaszlangját beszélő részek alakokkal, India-specifikus tényekkel, gépek, hidak, hajók, gőzautók, gőzkazánok műszaki leírásaival. Ebbe egy európai műveltségű fordítónak valószínűleg beletört volna a bicskája az internet kora előtt. Talán ez az oka annak, hogy a korábbi fordítógenerációk gyakorlatilag meg sem próbálkoztak velük.
- *Most, hogy felnőttként és főként műfordítóként találkoztál Kipling meséivel, mennyiben módosult a róluk kialakított képed?*
- Amikor megkaptam fordításra a meséket, az tűnt fel bennük legelőször, hogy hihetetlenül frissek, modernek. Talán azért, mert ezek nagyon ironikus szövegek: a narrátor folyton kifigurázza önmagát és azt a szituációt, hogy egy apa – egy tudálékos, körülményeskedő angol férfi – mesél a gyerekének, és közben folyton nevelni, tanítani próbálja. A magyar meseírói hagyományban ez az ironikus attitűd csak a legfiatalabb generáció meséiben jelent meg.
- *Miért volt szükséges az újrafordítás?*
- Voltak bennük félrefordítások, és ez megint csak annak számlájára írható, hogy akkoriban még nem volt hol utána nézni az egzotikus dolgoknak. Az akkori fordítói hozzáállás is más volt. Ők még úgy tartották, hogy a jó fordítás olyan, mintha magyar nyelven született volna. Igyekeztek megszüntetni az eredeti nyelv és a magyar nyelv közötti feszültséget, és az eredetit a fordítás irodalmi nyelvének hagyományaihoz közelíteni. Ma egy fordítás akkor jó, ha a fordítás nyelve nem fedi el a nyelvek közötti különbségeket, hanem ha a kétféle hagyomány elgondolkodtató kölcsönhatásba lép.
- *A „Hogyvolt-meséket” Greskovits Endrével közösen fordítottátok. Hogyan osztottátok fel a munkát?*
- A verseket én kértem, mert szeretek verset fordítani. A meséket viszont találomra osztottuk szét: leültünk, kinyitottuk a tartalomjegyzéket, és E meg D betűket írtunk a címek mellé.
- *A régi kiadás egy karcsú kis könyv, kilenc mesét tartalmaz. A „Hogyvolt-mesék” egy jókora kötet. Mi okozza a markáns eltérést?*

– Nem tudni, hogy az akkori fordítók melyik kiadásból dolgoztak. A Kipling-szövegeknek általában többféle kiadásuk van, az is eléggé jellemző, hogy az egyik kiadásban vannak versek, a másokban pedig nincsenek. Lehet, hogy létezett egy karcsúsított kiadás is, de az is lehet, hogy a korábbi fordítók szabadon válogattak a mesékből. Azt sem világos, hogy a verseket miért nem fordították le korábban, mert nagyon jók, viccesek, helyenként még szépek is. Mi ráadásul olyan kiadásból dolgoztunk, amelyben a meséket Kipling fametszetei illusztrálják; ezekhez Kipling képleírásokat is írt.

– *Várhatóak további Kipling-fordítások?*

– Nem tudom, ez a kiadókon múlik. Engem most jobban érdekelnek a klasszikus mesék újrafordíthatóságának kérdései. Szerintem még Milne híres meséjét is érdemes volna újrafordítani, bár tudom, hogy ez sokak szemében szentségtörés volna. Kiplingtől pedig ott van még *A dzsungel könyve*, amit – ugyanazon okokból, mint amikről az előbb a „Hogyvolt-meséssel” kapcsolatban beszéltünk – ugyancsak érdemes és érdekes volna újrafordítani.

*****

KÉRDÉSEK	VÁLASZOK	ÉRTÉKELÉS A táblázatot hagyja üresen!		
0. Milyen újdonságokat tartalmaz az új magyar Kipling-kiadás?	új fordítás, új mesék, szerzői fametszetek			
1. Miért előnyösebb ma kiadni magyarul Kiplinget, mint pár évtizede?				
2. Milyen szakemberek együttes munkájából állt össze a magyar kiadás? (min. 2)				
3. Minek a megformálása volt embert próbáló feladat a fordító számára?				
4. Mi hátráltatta a korábbi fordítókat az Európán kívüli ismeretek beszerzésében?				
5. Mitől másak a Kipling-mesék a magyar meseírói hagyományhoz képest?				
6. A Kipling-mesék korábbi magyar fordítói mihez igazították a fordítást?				
7. Milyen hagyományt igyekeznek összhangba hozni a mai fordítások?				
8. Minek a fordítását nem bízta a véletlenre a fordítópáros?				
9. Milyen okokkal magyarázható a korábbi Kipling-kiadás kisebb terjedelme? (min. 2)				
10. Milyen merész szakmai tervei vannak Elekes Dórának?				